

# OBSAH

Slovo editora .....	11
ÚVOD .....	13
Ivan Gabal: <b>Etnické problémy v dnešním evropském vývoji z perspektivy České republiky</b> .....	13
I. Východiska studie .....	13
II. Perspektiva České republiky .....	17
III. Předmět, cíl a struktura studie .....	19
IV. Poznámky k metodě zpracování .....	22
<b>I. HISTORICKÝ A INSTITUCIONÁLNÍ VÝVOJ KONCEPCE PRÁV MENŠIN</b> .....	25
Christopher Lord: <b>Národnostní menšiny v Evropě a ve světě: Politické otázky</b> .....	25
I. Terminologie .....	25
II. Sebeurčení a mezinárodní konsenzus .....	27
III. Národnostní menšiny v Evropě .....	29
IV. Analytické shrnutí .....	32
Ivan Gabal: <b>Vývoj mezinárodního standardu ochrany a rozvoje práv národnostních menšin od konce druhé světové války po současnost</b> .....	33
I. Historická východiska vývoje po 2. světové válce .....	33
II. Organizace spojených národů .....	34
III. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě .....	35
IV. Rada Evropy .....	39
V. Evropská unie .....	41
VI. Hlavní problémy současných mezinárodních konceptů ochrany menšin .....	42
<b>II. HISTORICKÝ, PRÁVNÍ A SPOLEČENSKÝ KONTEXT MENŠIN V ČESKÉ REPUBLICE</b> .....	45
Václav Kural: <b>Cesta k přeměně ČSR v ryze národní stát. Česko-německý rozchod</b> .....	45
Vladimír Mikulec: <b>Národnostní menšiny v České republice pohledem českého práva</b> .....	50
I. Vztahy mezi Čechy a Slováky .....	50
II. Národnostní menšiny v období 1918–1989 .....	52
III. Národnostní menšiny podle Listiny základních práv a svobod .....	58
IV. Vnitrostátní působnost mezinárodních smluv o lidských právech .....	60
V. Právní řád České republiky a národnostní menšiny .....	63
VI. Závazky podle Rámcové úmluvy Rady Evropy o ochraně práv národnostních menšin .....	67
Ivan Gabal: <b>Etnické klima české společnosti</b> .....	70
I. Základní perspektiva a předmět analýzy .....	70
II. Informační zdroje a metoda .....	71

III. Etnické vztahy a problémy v kontextu transformace .....	71
IV. Postoje k cizincům .....	70
V. Diferenciace pohledu na cizince .....	77
VI. Hodnotové prvky a mechanismy xenofobie .....	78
VII. Etnické klima z perspektivy integrace České republiky do EU .....	82
VIII. Postoje k Romům a romské menšině .....	83
IX. Podpora prointegračních politik vzhledem k Romům .....	88
X. Některé bezpečnostní aspekty etnického klimatu .....	92
<b>III. SITUACE VYBRANÝCH ETNICKÝCH MENŠIN V ČESKÉ REPUBLICĚ ...</b>	<b>97</b>
<b>Tomáš Staněk: Německá menšina v českých zemích v letech 1918–1989 .....</b>	<b>97</b>
I. Němci v československém státě v letech 1918–1938 .....	97
II. Cesta k odsunu a jeho provedení .....	100
III. Německá národnostní skupina po odsunu a v podmínkách komunistického režimu (1948–1989) .....	104
<b>Andreas Götze: Německá menšina v České republice po roce 1989 .....</b>	<b>108</b>
I. Německé obyvatelstvo v České republice .....	108
II. Menšinové organizace a aktivity .....	109
III. Spolupráce se Sudetoněmeckým krajanským sdružením .....	114
IV. Podpora německé menšiny ze strany SRN .....	115
V. Situace v roce 1996 .....	117
<b>Mečislav Borák: Polská menšina v České republice .....</b>	<b>120</b>
I. Vznik a vývoj polské menšiny v předválečné ČSR .....	120
II. Postavení Poláků v předválečné ČSR .....	121
III. Krize čs.-polských vztahů v letech 1938–1939 .....	122
IV. Období nacistické okupace (1939–1945) .....	123
V. Oživení sporů po druhé světové válce .....	124
VI. Postavení Poláků v poválečném Československu .....	124
VII. Polská menšina po roce 1989 .....	125
VIII. Problematika postavení polské menšiny v České republice .....	126
<b>Gabriela Sokolová: Problematika polské menšiny v České republice a slovenské menšiny v České republice z perspektivy sociologických výzkumů .....</b>	<b>128</b>
I. Problematika polské menšiny .....	128
II. Problematika slovenské menšiny .....	133
<b>Olga Šrajeroová: Slováci v České republice. Historický pohled na Slováky v českých zemích v letech 1918–1995 .....</b>	<b>139</b>
I. Meziválečné období a protektorát .....	139
II. Migrace Slováků do českých zemí po roce 1945 .....	142
III. Industrializační migrace Slováků do českých zemí .....	144
IV. Slováci v českých zemích v 70. a 80. letech .....	146
V. Stav slovenské národnostní menšiny v první polovině 90. let .....	147
VI. K demografické a sociální struktuře Slováků v České republice .....	149
VII. Závěrem .....	150

Karel Holomek: <b>Romská menšina v České republice</b> .....	153
I. Stručný historický úvod .....	153
II. Stav na počátku druhé poloviny 90. let .....	155
III. Stabilita romské populace a míra její integrovanosti v rámci české společnosti .....	164
<b>IV. SITUACE ETNICKÝCH MENŠIN V SOUSEDNÍCH ZEMÍCH</b> .....	173
Břetislav Dančák: <b>Národnostní menšiny v Polsku.</b>	
<b>Exkurs k historii a významu vztahů mezi Poláky a Židy</b> .....	173
I. Legislativní podmínky .....	173
II. Stručný přehled vývoje velikosti národnostních menšin .....	177
III. Některé menšiny, jejich charakteristika a organizace .....	178
IV. K otázce otevřenosti polské společnosti .....	180
V. Několik poznámek k „Polonii“ .....	181
VI. Vztah Poláků k Židům .....	182
Péter Morvay: <b>Menšiny v Maďarsku a maďarská menšinová politika od roku 1918 do současnosti</b> .....	186
I. Velikost a charakteristika maďarské menšiny na území Československa a slovenské na území Maďarska .....	186
II. Maďarská zahraniční a menšinová politika v letech 1918–1945 .....	188
III. Židé v meziválečném Maďarsku .....	190
IV. Maďarská menšinová a zahraniční politika, maďarské menšiny a menšiny v Maďarsku mezi lety 1945–1989 .....	191
V. Maďarská menšinová politika po roce 1989 .....	195
VI. Menšinová politika vlády premiéra Horna od poloviny roku 1994 .....	201
VII. Možná rizika v dalším vývoji problému maďarských menšin ve střední Evropě .....	202
Peter Hunčík: <b>Maďarská menšina ve Slovenské republice</b> .....	204
I. Od Trianonu k Mnichovu – období 1918–1938 .....	204
II. Období 1938–1945 .....	207
III. Poválečné období – etnické perzekuce maďarské menšiny .....	208
IV. Období tzv. reálného socialismu .....	210
V. Období 1989–1992 .....	212
VI. Sociální a ekonomické postavení maďarské menšiny ve Slovenské republice .....	215
VII. Politické klima a politická reprezentace maďarské menšiny v první polovině devadesátých let .....	216
VIII. Slovensko-maďarská smlouva .....	217
IX. Závěrem .....	218
Pavol Frič: <b>Problém soužití Slováků a Maďarů na Slovensku v polovině 90. let</b> .....	219
I. Základní charakteristika situace .....	219
II. Prvky eskalace etnického napětí .....	219
III. Závažnost národnostního problému z hlediska veřejnosti .....	220
IV. Rozporné hodnocení situace .....	220
V. Role politiků .....	221
VI. Etnická nespokojenost .....	221
VII. Zdroje radikálních postojů .....	222
VIII. Připravenost podpořit národnostní požadavky .....	222
IX. Národnostní požadavky .....	222

X. Jazykový fundamentalismus .....	223
XI. Neschopnost vidět problémy druhé strany .....	224
XII. Koncepty řešení .....	224
<b>Ivan Gabal: Slovensko-maďarské vztahy a problém maďarské menšiny v SR z hlediska hodnocení české veřejnosti .....</b>	<b>225</b>
<b>V. ETNICKÉ MENŠINY A MENŠINOVÁ POLITIKA V ZEMÍCH EU .....</b>	<b>229</b>
Ferdinand Kinsky: <b>Etnické menšiny v zemích Evropské unie .....</b>	<b>229</b>
I. Etnické menšiny v členských zemích EU .....	229
II. Role Evropské unie jako instituce při ochraně práv etnických menšin .....	239
<b>VI. KONFLIKT V BOSNĚ A HERCEGOVINĚ .....</b>	<b>241</b>
Eduard Gombár: <b>Historické pozadí etnických konfliktů v Bosně .....</b>	<b>241</b>
I. Etnický vývoj Bosny ve středověku .....	241
II. Bosna v rámci Osmanské říše .....	242
III. Bosna v období krize Osmanské říše .....	244
IV. Bosna v rámci východní otázky .....	245
V. Rakousko-uherská správa Bosny a Hercegoviny .....	248
VI. Bosna v letech 1918–1945 .....	251
VII. Druhá světová válka na území bývalé Jugoslávie .....	252
VIII. Závěrem .....	253
Filip Tesař: <b>Ozbrojený konflikt na území Bosny a Hercegoviny po rozpadu SFRJ ..</b>	<b>255</b>
I. Vývoj v BaH a v Jugoslávii po 2. světové válce v letech 1945–1989 .....	255
II. Přejít k vícestranickému politickému systému v Jugoslávii .....	262
III. Příčiny eskalace napětí po roce 1989 .....	268
IV. Situace v Bosně a Hercegovině .....	272
V. Jednání republikových vedení a aktivity federálních institucí .....	278
VI. Bosna pod rostoucím srbským i chorvatským tlakem .....	283
VII. Vyvrcholení vnitřního napětí .....	287
VIII. Patronát ES nad vývojem v Bosně a Hercegovině .....	291
IX. Válka vedená v BaH Jugoslávskou lidovou armádou .....	300
X. Ostražitě spojenectví mezi Sarajevem a Záhřebem .....	304
XI. Otevřená válka mezi HVO a ABH, společný postup Karadžiće a Bobana .....	309
XII. Epizoda s Fikretem Abdićem .....	316
XIII. Vstup USA na scénu a vznik bosňácko-chorvatské Federace BaH .....	318
XIV. Plán kontaktní skupiny velmocí .....	322
XV. Daytonská mírová dohoda .....	327
<b>Jana Hybášková: Role islámu ve válečném konfliktu v Bosně a Hercegovině a v současném stavu poválečné obnovy BaH .....</b>	<b>333</b>
I. Úvod .....	333
II. Historický vývoj islámské religiozity v Bosně a Hercegovině .....	334
III. Problémy konstituování islámské entity v BaH .....	335
IV. Současný stav islámské religiozity v BaH, situace bosenských Muslimů .....	337
V. Závěrem .....	339
<b>Christopher Lord: English Summary .....</b>	<b>341</b>